

ROMÂNIA
MINISTERUL JUSTIȚIEI
DIRECȚIA GENERALĂ A PENITENCIARELOR

**PREGĂTIREA PENTRU LIBERARE A DEȚINUȚILOR
ÎN CONTEXTUL PROGRAMELOR DE REABILITARE SOCIALĂ**

CHIȘINĂU – noiembrie 2003

Autor: Adrian Vulpescu, *Șef, Serviciul Educativ și de Psihologie Penitenciară din Direcția Generală a Penitenciarelor a Ministerului Justiției din România*

Pregătirea pentru liberare, face parte din procesul de reabilitare al deținuților și are drept scop sprijinirea acestora în vederea unei cât mai bune reintegrări sociale.

Durata pregătirii pentru liberare este nedeterminată, procesul având doar un început clar: momentul depunerii în penitenciar. Ideea centrală a pregătirii pentru liberare este aceea că detenția constituie doar o etapă din viața deținuților, iar aceasta trebuie folosită cât mai eficient în scopul recuperării sociale a acestora.

În general, pregătirea pentru liberare a deținuților, trebuie să țină cont de două imperative:

- necesitatea ca întregul sistem penitenciar să fie preocupat de această problemă (un climat de preliberare îndreptat spre exterior și spre viitor);
- necesitatea unor programe speciale derulate de specialiști în asistență socială.

Aceste componente sunt complementare și indispensabile. Dacă pregătirea în vederea liberării constă doar într-un program educativ, care nu beneficiază de sprijin din partea regimului penitenciar, prin alocarea de timp și spațiu adecvat pentru deținuți, un astfel de program riscă să fie simbolic și inefficient.

Educația socială pentru liberare desemnează orice formă de educație care vizează sprijinirea deținuților să trăiască și să se regăsească în comunitate.

Această educație are o importanță deosebită în special pentru persoanele care, în comunitate, sunt marginalizați, sau fără apărare, așa cum sunt numeroși deținuți înainte de a fi închiși.

Inevitabil, excluderea din societate și experiența penitenciarului, în general, le vor agrava sentimentul de alienare față de comunitate și de inadaptare socială.

La începutul acestui an, Direcția Generală a Penitenciarelor a încheiat un Protocol de colaborare cu Direcția de Reintegrare și Supraveghere din cadrul Ministerului Justiției (Anexa 1).

Cooperarea dintre cele două Direcții din Ministerul Justiției creează premisele aplicării eficiente a unor programe unitare de resocializare a deținuților asigurându-se astfel o continuitate în procesul de reintegrare a acestora.

Potrivit acestui protocol, **OBIECTIVUL** prioritar este **elaborarea unei strategii comune pentru reintegrarea persoanelor care au săvârșit o faptă penală și cărora li s-a aplicat o sancțiune privativă de libertate.**

În conformitate cu această strategie, etapa de **pregătire pentru liberare** a deținuților este parte a unui complex de intervenție educativă și socială ce se realizează în urma **planificării executării pedepsei.**

PLANIFICAREA va cuprinde următoarele etape:

Conferință Internațională
„Pregătirea pentru eliberare din locurile de detenție”
18-19 noiembrie 2003
Chișinău, Hotelul „Turist”, Sala de conferințe

1. **Evaluarea** (psihologică, socială, educațională, vocațională, profesională a abilităților sociale și criminologică).
 - Serviciul de Reintegrare și Supraveghere Socială va transmite penitenciarului:
 - a) Referatul de evaluare, în cazul persoanelor pentru care instanța a dispus evaluarea presentențială;
 - b) Referatul de evaluare socio-familială (centrat pe nevoile educaționale și însoțit de documente justificative cu privire la nivelul de școlarizare, calificare ș.a.), în cazul persoanelor pentru care instanța a dispus executarea pedepsei cu închisoarea, dar nu a cerut un referat presentențial.
 - Serviciul educativ din penitenciar va realiza:
 - a) Evaluarea psihologică a deținutului;
 - b) Evaluarea nevoilor sociale, de educație, școlare, profesionale ș.a.

2. Alcătuirea planului de intervenție

- a) Planul de intervenție va fi întocmit de către educatorul responsabil de caz și va constitui o piesă a „**Dosarului de intervenție socio-educativă**”;
- b) La întocmirea planului de intervenție socio-educativă, educatorul va putea solicita, dacă va considera necesar, sprijin consilierului de reintegrare și supraveghere; Obiectivele planului de intervenție trebuie să fie specifice fiecărui deținut, măsurabile, posibil de atins, realiste și clare din punct de vedere al termenelor;
- c) Foarte important este ca deținutul să înțeleagă conținutul planificării, să fie subiect activ al propriei resocializări.

3. Intervenție educativă

- a) Consilierul de reintegrare va avea în vedere în special legătura cu comunitatea și medierea între deținut și familie;
- b) Educatorul responsabil de caz va pune în aplicare planul de intervenție pentru fiecare deținut și va hotărî includerea acestuia în diverse programe educative.(ANEXA 2 - Programe)

ETAPELE PROGRAMULUI DE PREGĂTIRE PENTRU LIBERARE

1. Educatorul va întocmi un referat de evaluare psiho-comportamentală (care va reflecta comportamentul în perioada detenției), ce va fi prezentat în cadrul Comisiei de propuneri pentru liberare condiționată (termen – cu o lună înainte de comisie).
2. Consilierul de reintegrare socială va întocmi un referat de evaluare socio-familială (care va pune accent pe perspectivele întoarcerii deținutului în comunitate și o evaluare a gradului de permisivitate comunitară).
3. Serviciul de evidență deținuți al penitenciarului va întocmi un Proces-verbal încheiat în urma ședinței Comisiei de propuneri pentru liberare condiționată.
4. Toate aceste documente (împreună cu dosarul deținuțului) vor fi înaintate instanței ce va judeca cererea de liberare condiționată.
5. Includerea deținutului în programul de pregătire pentru liberare:

„PRO LIBERTATE”

I. OBIECTIVE

1. Derularea unor programe care să corespundă nevoilor deținuților: de consolidare a abilităților sociale și a autocontrolului și de reorientare comportamentală;
2. Păstrarea și consilierea legăturii cu familia (acolo unde există);

3. Menținerea legăturii cu comunitatea;
4. Oferirea de informații despre instituțiile ce pot asigura asistență și suport după liberare (Anexa 3 – Ghid informativ).

II. ACTIVITĂȚI

- a) **Programe** de consolidare a abilităților sociale:
 - de comunicare verbală și non-verbală;
 - susținerea unui interviu și căutarea unui loc de muncă;
 - rezolvarea conflictelor;
 - interacțiune comunitară.

Principalele tehnici de lucru, utilizate în cadrul acestor programe, sunt: jocul de rol, psihoterapie, consiliere, ș.a.

- b) **Programe** de consolidare a autocontrolului pot fi realizate împreună cu psihologul penitenciarului și au drept scop dezvoltarea capacității autocontrol în situații limită.

La începutul acestui an, la inițiativa Direcției Generale a Penitenciarelor, în parteneriat cu Direcția de Reintegrare Socială și Supraveghere din cadrul Ministerului Justiției, s-au deschis primele **CENTRE DE RESOCIALIZARE** din România.

Proiectul își propune să ofere deținuților posibilitatea de a participa la programe de pregătire pentru liberare și de a accesa după liberarea din penitenciar, o sursă de informare completă, orientare profesională, juridică și de a găsi un suport social viabil.

Scopul proiectului vizează creșterea securității comunitare prin reintegrarea socio-profesională a foștilor deținuți.

Finalitatea acestui proiect va contribui la reducerea gradului de marginalizare a grupului țintă prin îmbunătățirea serviciilor psiho-sociale oferite în perioada detenției și prin formarea unui grup de suport social după liberare.

Formarea rețelei inter-instituționale județene, presupune implicarea atât a organizațiilor neguvernamentale, non-profit cât și a celor guvernamentale în crearea unei metodologii de lucru cu foștii deținuți, ce se dorește a se constitui într-o politică eficientă de abordare a problemei reintegrării socio-profesionale a persoanelor care au executat o sancțiune privativă de libertate.

S-a constatat că în primele șase luni de la liberare, riscul de recidivă este foarte mare. Cel care a ispășit o sancțiune privativă de libertate trebuie susținut și sprijinit mai ales în această perioadă delicată.

La ieșirea din penitenciar, cei mai mulți se văd puși într-o situație aparte: de multe ori părăsiți de familie, prieteni, se simt stigmatizați de comunitatea de care au fost izolați o perioadă de timp.

Lipsa de sprijin și suport din partea familiei, a comunității în ansamblul ei în perioada de după liberare face ca recidiva să apară de multe ori ca o ultimă soluție.

Astfel, prin deschiderea Centrului de resocializare se va asigura o continuitate a programului desfășurat în detenție, iar foștii deținuți vor beneficia de asistență post-penală: consiliere psihologică, asistență juridică și orientare profesională.

Prezența educatorului din penitenciar, a asistentului social, psihologului în activitățile de reintegrare din cadrul Centrului nu poate fi decât benefică într-o cât mai eficientă reinserție socială a foștilor deținuți, sub cel puțin două aspecte:

- a) cunoscându-i pe educatori din timpul detenției, după liberare, deținutul are încredere în oamenii ce l-au pregătit pentru resocializare;
- b) specialiștii din penitenciar cunosc cel mai bine care sunt nevoile de adaptare socială a fostului deținut.

Conferință Internațională
„Pregătirea pentru eliberare din locurile de detenție”
18-19 noiembrie 2003
Chișinău, Hotelul „Turist”, Sala de conferințe

O eficientă și reală activitate de resocializare a persoanelor care au executat o sancțiune privativă de libertate nu se mai poate încheia la porțile penitenciarului, ci trebuie să devină din ce în ce mai mult o activitate integrată comunitar.

VA/UA/12.11.2003

ANEXA 1

Ministerul Justiției
Direcția Generală a Penitenciarelor
Socială

Nr. _____ din 19.02.2003

14.02.2003

Ministerul Justiției
Direcția de Reintegrare

și Supraveghere
Nr. _____ din

PROTOCOL DE COLABORARE

I. PĂRȚILE

DIRECȚIA GENERALĂ A PENITENCIARELOR, reprezentată prin magistrat Emilian STĂNIȘOR, director general

DIRECȚIA DE REINTEGRARE SOCIALĂ ȘI SUPRAVEGHERE, reprezentată prin consilier juridic Aurelia WILLIE, director.

II. INTRODUCERE

II.1. Actele normative care reglementează activitatea partenerilor implicați sunt Legea 129/2002 de aprobare a Ordonanței Guvernului nr. 92/2000 privind organizarea și funcționarea serviciilor de reintegrare socială și supraveghere, Legea nr.23/1969 de executare a pedepsei și Decretul 545/1972 privind executarea măsurii educative a internării minorilor infractori într-un centru de reeducare, rezoluțiile și recomandările internaționale în acest domeniu, conform cărora **„executarea unei pedepse trebuie în același timp să ofere prilejul unei reabilitări sociale a deținuților. În lumina acestui principiu, se perfecționează o abordare a problemelor penale care țin în mare măsură cont de situația individuală a fiecărui deținut și prin cooperarea cu instituția probațiunii va căpăta o nouă formă și un nou conținut în timpul privării de libertate”**.

II.2. Aplicarea normelor europene de drept în această materie reprezintă totodată o etapă a reformei în domeniul justiției din România, inclusă în cadrul Planului de acțiune a Programului de Guvernare pe perioada 2001-2004, pornind de la premisa schimbării concepției de resocializare, în concordanță cu dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

II.3. Cooperarea celor două Direcții din Ministerul Justiției creează premisele aplicării eficiente a unor programe unitare de **resocializare a minorilor sancționați cu măsura educativă a internării într-un centru de reeducare precum și a deținuților ce urmează a fi eliberați**, asigurându-se astfel continuitate în procesul de reintegrare a acestora.

III. PRINCIPII

Pornind de la analiza nevoilor speciale ale minorilor care au săvârșit infracțiuni și care sunt internați într-un centru de reeducare sau deținuți aflați în executarea pedepsei într-o unitate penitenciară, se desprind următoarele principii:

- Respectarea drepturilor fundamentale ale minorului;

- Evitarea discriminării, „indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, naționalitate, apartenență etnică și socială, avere, infirmitate, naștere sau situația sa ori a părintelui sau tutorelui său”;
- Includerea persoanelor private de libertate în cadrul unor programe specializate, de natură a promova normele și valorile prosoziale.

IV. OBIECTIVE

IV.1. Elaborarea unei Strategii Comune pentru reintegrarea persoanelor care au săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și cărora li s-a aplicat o sancțiune penală.

IV.2. Colaborarea eficientă între cele două instituții prin unitățile descentralizate ale acestora, în vederea implementării Strategiei Comune, astfel încât procesul de reintegrare socială a persoanelor private de libertate să fie unul integrat, începând în cadrul centrului de reeducare/penitenciarului și continuând după punerea acestora în libertate;

IV.3. Specializarea personalului celor două instituții, pentru derularea acestui tip de activități în cadrul unor cursuri comune de perfecționare profesională;

IV.4. Corecta informare a opiniei publice cu privire la necesitatea implicării comunității în procesul de reintegrare socială a deținuților și minorilor infractori.

V. TIPURI DE ACTIVITĂȚI

În vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute în prezentul protocol, centrele de reeducare și penitenciarele vor colabora cu serviciile de reintegrare socială și supraveghere în vederea derulării următoarelor activități:

V.1. Planificarea executării pedepsei închisorii/măsurii educative a internării într-un centru de reeducare.

V.2. Relația cu familia

Educatorii și consilierii de reintegrare socială și supraveghere vor întreprinde acțiuni de mediere, între minorii internați în centrele de reeducare sau deținuți în penitenciare și familiile lor, acolo unde aceste legături au fost rupte sau comunicarea este foarte slabă.

V.3. Pregătirea pentru liberare

a) Cu trei luni înainte de punerea în libertate a persoanelor condamnate ori minorilor internați se vor desfășura activități de asistență și consiliere, conform particularităților socio-psiho-comportamentale identificate;

b) Înainte de punerea în libertate, educatorii și consilierii de reintegrare socială și supraveghere vor informa minorii din centrele de reeducare și deținuții din penitenciare cu privire la posibilitatea de a contacta serviciul de reintegrare socială și supraveghere și de a fi incluși, după punerea în libertate, în programe de consiliere vocațională (alcătuire CV, listă cu oferte de muncă etc.), în vederea ocupării unui loc de muncă sau continuării studiilor.

V.4. Specializarea personalului

Conferință Internațională
„Pregătirea pentru eliberare din locurile de detenție”
18-19 noiembrie 2003
Chișinău, Hotelul „Turist”, Sala de conferințe

Cu ocazia derulării unor programe de instruire organizate pentru personalul propriu de către Direcția de Reintegrare Socială și Supraveghere din Ministerul Justiției și Direcția Generală a Penitenciarelor, vor fi invitați să participe reprezentanți ai celor două instituții.

V.5. Crearea unei rețele comunitare de suport

Colaborarea pe plan local în vederea implicării instituțiilor publice în vederea reintegrării sociale a persoanelor eliberate.

VI. DISPOZIȚII FINALE

VI.1. Prezentul Protocol a fost întocmit de către reprezentanți ai Direcției de Reintegrare Socială și Supraveghere din Ministerul Justiției și Direcția Generală a Penitenciarelor, pe baza discuțiilor purtate în cadrul Convenției de Twinning – PHARE 2000.

VI.2. Direcția de Reintegrare Socială și Supraveghere din Ministerul Justiției și Direcția Generală a Penitenciarelor vor desemna câte o persoană de contact pentru rezolvarea problemelor curente care apar în derularea activităților menționate în protocol.

VI.3. Conducerea Direcției de Reintegrare Socială și Supraveghere și conducerea Direcției Generale a Penitenciarelor vor analiza periodic stadiul desfășurării activităților prevăzute în protocol, pe baza rapoartelor trimestriale înaintate în prealabil de către centrele de reeducare, penitenciarele și serviciile de reintegrare socială și supraveghere.

VI.4. Prezentul protocol se reactualizează și se completează anual, astfel încât să se asigure o cât mai eficientă aplicare a acestuia.

VI.5. În derularea activităților, se va acorda o atenție deosebită atragerii și implicării organizațiilor și instituțiilor din cadrul comunității.

VI.6. La nivel local, activitățile menționate în prezentul protocol vor fi derulate de către serviciile de reintegrare socială și supraveghere, centrele de reeducare și unități penitenciare, în funcție de resursele umane și materiale disponibile.

VI.7. Cele două Direcții vor elabora instrucțiuni de aplicare a prezentului protocol în termen de 30 de zile de la semnarea acestuia.

Magistrat Emilian Stănișor

Director general
Direcția Generală a Penitenciarelor

Aurelia Willie

Director
Direcția de Reintegrare Socială
și Supraveghere

Conferință Internațională
„Pregătirea pentru eliberare din locurile de detenție”
 18-19 noiembrie 2003
 Chișinău, Hotelul „Turist”, Sala de conferințe

Unitatea

Anexa 2

Titlul programului

1.	Scopul programului	
2.	Obiective	
3.	Conținuturi (teme)	
4.	Activități specifice	
5.	Parteneri (unde este cazul) Protocol de colaborare	Buget
6.	Beneficiari (număr minori/deținuți/deținute)	
7.	Modalități de evaluare	
8.	Coordonator proiect	Perioada derulării

Ministerul Justiției
Direcția Generală a Penitenciarelor
Penitenciarul _____

**Ghid de informare
pentru persoanele care se liberează din penitenciar**

**„Nu ești ceea ce vrei, și totuși ești
răspunzător pentru ceea ce faci”**

J.P. Sartre

**Te-ai liberat – folosește șansa care ți se oferă și
ține cont de următoarele**

SFATURI

- 1. Prezintă-te la Postul de Poliție din localitatea unde domicilezi, pentru a prezenta biletul de liberare și pentru a fi luat în evidență.**
- 2. Comportă-te astfel încât reîntâlnirea cu familia să se desfășoare în cele mai bune condiții.**
- 3. Ține cont de rigorile legii astfel încât să nu mai ajungi în conflict cu ea.**
- 4. Evită consumul de alcool.**
- 5. Evită anturajul care te-a „adus” în penitenciar.**
- 6. Alege-ți cu grijă prietenii.**
- 7. Trăiește cinstit și caută-ți un loc de muncă.**
- 8. Mulțumește-te la început cu puțin pentru ca apoi să ai mai mult.**
- 9. Nu reacționa la primul impuls.**
- 10. Familia și comunitatea au nevoie de tine, așa că luptă pentru libertate ta.**

**Urmează aceste sfaturi și caută-l pe Dumnezeu în orice lăcaș
pentru ca El să-ți călăuzească drumul!**

La plecarea din unitatea de detenție:

- Aveți nevoie de hrană, îmbrăcăminte și bani pentru transport la domiciliu. Aceste probleme sunt de regulă rezolvate cu ajutorul familiei sau de banii pe care-i aveți în cont la Serviciul Contabilitate al penitenciarului. Pentru persoanele fără posibilități materiale hrana și costul transportului până la destinație precum și îmbrăcăminte sunt asigurate de penitenciar.
- Dacă aveți nevoie de un act de identitate: dacă acesta se află în dosarul de penitenciar, vă este înmănat odată cu biletul de liberare. Dacă în dosarul de penitenciar actului de identitate i s-a expirat valabilitatea, unitatea penitenciară se va

Îngriji să obții o adeverință de identitate temporară eliberată de Secția de Poliție din raza unității penitenciare.

- Persoanele cu cetățenie străină se pot adresa pentru a putea fi sprijinite pentru rezolvarea problemelor după liberare – Direcției Generale de Pașapoarte, Străini și Probleme de Migrări din cadrul Ministerului Afacerilor și Internelor.
- Persoanelor cu probleme medicale grave, unitatea le va asigura transportul cu un vehicul adecvat până la stația C.F.R. de pe raza localității unde se află locul de deținere sau, după caz, vor fi internate într-o unitate sanitară aparținând Ministerului Sănătății și Familiei, fiindu-le anunțată familia.

La sosirea la destinație

- Dacă persoana la domiciliul cărei urma să locuiți nu se mai află la adresa cunoscută de dumneavoastră, adresați-vă Secției/Postului de Poliție sau Primăriei pentru a obține informații despre aceasta.
- Dacă din diferite motive nu mai puteți locui la adresa avută anterior și nu există nici persoane care v-ar putea oferi găzduire, vă puteți adresa Direcției Protecției Sociale din cadrul Primăriei, care vă poate oferi cazare temporară într-o locuință socială.
- Dacă înainte de încarcerare ați plătit contribuția pentru asigurări sociale pentru primirea ajutorului de șomaj trebuie să vă adresați Birourilor de Ocupare a Forței de Muncă din cadrul Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă.
- Dacă aveți probleme medicale care vă afectează sănătatea și integritatea fizică vă puteți adresa pentru ajutor Inspectoratului Județean pentru Protecția Persoanelor cu Handicap.
- Dacă aveți un copil minor care în perioada cât ați fost în detenție a fost încredințat unor asistenți maternali sau internat într-un centru de plasament, adresați-vă Direcției Județene de Protecția Copilului.

Pentru a-ți găsi un loc de muncă

- Dacă aveți calificare profesională trebuie să vă adresați Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă unde veți prezenta acte doveditoare și veți primi o repartiție la un angajator.
- Dacă ați fost calificat sau inițiat într-o meserie prin cursuri organizate în penitenciar veți primi la liberare actele doveditoare (certificat sau diplomă de calificare). Cu aceste acte, împreună cu Buletinul/Cartea de Identitate vă veți prezenta, în termen de 15 zile, la sediul Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru a obține o repartiție.
- În cazul în care Agenția nu vă poate oferi un loc de muncă, veți lua o adeverință de la biroul de ocupare din care să rezulte că temporar nu vi se poate oferi un loc de muncă. Cu această adeverință vă veți prezenta la Direcția Județeană de Solidaritate pentru obținerea unui ajutor de solidaritate. Pot obține astfel de ajutoare următoarele persoane:
 - Tinerii aflați în dificultate, cu vârsta între 16-25 ani care:
 - Provin din centrele de plasament
 - Sunt familiști și au copii în întreținere
 - Sunt familiști și au executat pedepse privative de libertate
 - Alte categorii de tineri aflați în dificultate

- Tinerii aflați în dificultate, cu vârsta de până la 35 ani, în limita sumelor disponibile din Bugetul Asigurărilor pentru Șomaj.
- Dacă aveți studiile școlare complete și nu aveți o calificare, dar ați dobândit cunoștințe și abilități într-o meserie, vă puteți adresa Agenției Județene de Ocupare și Formare a Forței de Muncă pentru cuprinderea în programe de formare profesională.
- În cazul în care Agenția Județeană de Ocupare și Formare a Forței de Muncă are o ofertă corespunzătoare pregătirii tale profesionale, dosarul înaintat va cuprinde:
 - Certificat calificare
 - Curriculum vitae
 - Cerere pentru ocuparea unui loc de muncă
 - Scrisoare de prezentare

NU UITA!

În orice situație vei avea o sursă de informare profesionistă și completă și vei găsi un suport social viabil dacă te vei adresa CENTRULUI DE RESOCIALIZARE

**INSTITUȚII DE CONTACT ȘI SERVICII DE CARE
AVEȚI NEVOIE IMEDIAT DUPĂ LIBERARE**

1. Poliția

- *servicii oferite*
 - evidența populației din comunitatea pe care o reprezintă

2. Direcția pentru Muncă și Protecție Socială / Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă

- *servicii oferite*
 - posibilități de calificare, recalificare sau perfecționare
 - plasarea în servicii de orientare profesională
 - consiliere profesională
 - asistență socială

3. Direcția Județeană pentru Protecția Drepturilor Copilului

- *servicii oferite*
 - consiliere familială
 - prevenirea abandonului
 - asistență psiho-socială
 - plasament / încredințare minori

4. Primăria

- *servicii oferite*
 - servicii de asistență socială și autoritate tutelară
 - clarificarea problemelor de stare civilă
 - audiere pentru medierea unor probleme

5. Serviciul de Reintegrare Socială și Supraveghere

- *servicii oferite*
 - consiliere psiho-socială
 - consiliere pe probleme de reintegrare socială
 - medierea relațiilor cu instituțiile din comunitate

6. Inspectoratul Școlar Județean

- *servicii oferite*
 - continuarea studiilor școlare

7. Biserica Ortodoxă

- *servicii oferite*
 - asistență moral-creștină